

УДК 656.1:614.86

СТАН БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ

В. М. Швець

студент 4 курсу, група ТТ-41, навчально-науковий механічний інститут
Науковий керівник – к.т.н., доцент М. Д. Швець

*Національний університет водного господарства та природокористування
м. Рівне, Україна*

Розглянуто проблеми дотримання безпеки дорожнього руху, проаналізовано законодавчу базу зі збору інформації та аналізу дорожньо-транспортних пригод в Україні та причини, що призводять до їх зростання, а також наведено методи вирішення даної проблеми.

Ключові слова: дорожній рух, дорожньо-транспортна пригода, безпека дорожнього руху, статистика.

Рассмотрены проблемы обеспечения безопасности дорожного движения, проанализирована законодательная база по сбору информации и анализу дорожно-транспортных происшествий в Украине и причины, приводящие к их росту, а также приведены методы решения данной проблемы.

Ключевые слова: дорожное движение, дорожно-транспортное происшествие, безопасность дорожного движения, статистика.

The problems of road traffic safety are considered, the legislative base for information gathering and analysis of road traffic accidents in Ukraine and the reasons leading to their growth are analyzed, as well as methods of solving this problem are presented.

Keywords: road traffic, traffic accident, traffic safety, statistics.

Однією з найважливіших соціальних та економічних проблем в нашій країні є дотримання безпеки дорожнього руху. Нещодавно, 7 грудня 2018 року Всесвітня організація охорони здоров'я опублікувала глобальну доповідь, яку складають раз на два-три роки, про стан безпеки дорожнього руху, в якій зазначається, що у всьому світові щорічно в дорожньо-транспортних пригодах (ДТП) гине 1,35 млн, що складає щоденну цифру у приблизно 3700 осіб. У ній окремо наведено дані щодо України з посиланням на інформацію Державної служби статистики від 2016 року. Загалом, за даними Держстату, у 2016 році внаслідок ДТП в Україні загинули 4687 осіб, а за інформацією ВООЗ – 6089 осіб [1]. Коефіцієнт смертності внаслідок ДТП – 13,7 на 100 тис. осіб.

На сьогоднішній день, серед усіх видів невиробничого травматизму із смертельними випадками, нещасні випадки на транспорті посідають третє місце (після самогубств і пошкоджень без уточнень їх раптового або навмисного характеру). Це дуже тривожні показники, як і загальна ситуація з дорожньо-транспортними пригодами в Україні. ДТП є головною причиною смертності молодих людей у віці від 5-ти до 29-ти років. Близько половини з тих, що гинуть на дорогах – це пішоходи, велосипедисти і мотоциклісти. Виходячи із статистичних даних, для чоловіків ризик загинути в ДТП утричі вищий, ніж для жінок. Дані про кількість загиблих складають: у середньому в Європі – 9,3 на 100 тис. осіб, в Україні – 13,7. Висока аварійність на автомобільному транспорті та тяжкі втрати мають

негативні соціальні й економічні наслідки для України. Збитки від ДТП, за вітчизняною методикою підрахунку, становлять 1,4% ВВП, а з міжнародною – 3,5% ВВП.

Тому дослідження причин і наслідків виникнення ДТП в Україні є на сьогоднішній день дуже актуальним завданням, а метою дослідження є проведення аналізу чинників виникнення аварійності на автомобільному транспорті в Україні та способів і заходів, які направлені на їх усунення, адже дані про кількість загиблих в нашій країні згідно світової та вітчизняної статистики значно відрізняються.

Критична ситуація, яка склалася у сфері забезпечення дорожнього руху, продовжує погіршуватися в результаті невідповідності наявної дорожньо-транспортної інфраструктури потребам суспільства та держави у безпечному дорожньому русі. Ймовірність потрапити в дорожньо-транспортну пригоду зі смертельним наслідком в Україні у п'ять разів вища, ніж у західноєвропейських країнах. Україна потрапила у групу країн найвищого ризику щодо безпеки пішоходів.

Проведення в Україні окремих заходів чи кампаній, спрямованих на підвищення безпеки дорожнього руху, не дають бажаного ефекту, оскільки, як правило, вони носять спорадичний і безсистемний характер та не зорієнтовані на досягнення конкретних і вимірних цілей.

Втрати від дорожньо-транспортних пригод мають і економічний вимір, зокрема, як відзначили міжнародні експерти, соціально-економічні втрати України від дорожньо-транспортного травматизму становлять 4 мільярди доларів США на рік, включаючи матеріальні витрати, пов'язані з пошкодженням майна та зниженням продуктивності праці, та людські втрати через серйозні травми або смерть внаслідок дорожньо-транспортних пригод.

Причиною високого травматизму та смерті людей внаслідок дорожньо-транспортних пригод в Україні є відсутність комплексної державної політики у сфері безпеки дорожнього руху та ефективних механізмів її реалізації. По-перше, немає цілісного розуміння системи організації безпеки дорожнього руху, по-друге, не встановлена відповідальність за реалізацію програм та досягнення конкретних показників.

Для такої критичної ситуації, яка склалася в Україні характерні:

- високий рівень аварійності та тяжкості наслідків дорожньо-транспортних пригод;
- висока частка серед загиблих людей найбільш активного працездатного віку;
- дедалі більша диспропорція між приростом кількості автомобілів і станом дорожньої інфраструктури;
- низький рівень безпеки у перевезеннях пасажирів і вантажів, у тому числі небезпечних;
- недостатнє залучення населення та громадських об'єднань до роботи із запобігання ДТП;
- відсутність програмного цільового підходу до забезпечення безпеки дорожнього руху.

Безпека дорожнього руху залежить від багатьох чинників та факторів. До основних з них можна віднести наступні:

- низький рівень підготовки водіїв;
- низька дисципліна серед учасників дорожнього руху, насамперед водіїв і пішоходів;
- керування транспортом в стані алкогольного сп'яніння;
- стан рухомого складу та його неналежна експлуатація;
- фінансовий стан транспортних підприємств;
- стан автомобільних доріг, тощо [2].

Також до цього можна віднести зниження національного рівня забезпечення умов технічного обслуговування та безпеки руху і зростання кількості транспортних засобів. Визначальним критерієм на сьогоднішній день є отримання прибутку, а не дотримання вимог та правил безпеки руху. Це підтверджується існуванням на ринку транспортних

послуг майже 15 тис. автомобільних перевізників, які не мають профільної освіти та досвіду організації пасажирських та вантажних перевезень.

Та найголовніше те, що значної кількості ДТП можна було б уникнути, якби держава проводила послідовну й цілеспрямовану політику в галузі безпеки дорожнього руху, враховувала рекомендації вітчизняних та іноземних фахівців, вивчала і використовувала кращий світовий досвід щодо вирішення проблем високої аварійності на дорогах. Однією з таких проблем є відсутність в Україні окремої державної організації, яка б вела постійний моніторинг ситуації з безпекою дорожнього руху та видавала об'єктивні оцінки цієї ситуації. Наведення порядку на наших дорогах необхідно розпочинати з наведення порядку у статистиці, яка має бути приведена до міжнародних і європейських стандартів та інтегрована в систему Євростат. В наступному, спираючись на цю статистику, в Україні має бути розроблена відповідна стратегія та програма з підвищення безпеки дорожнього руху, яких ми також поки що не маємо.

На сьогоднішній день уряд затвердив Державну програму підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, що має забезпечити:

- підвищення рівня безпеки дорожнього руху, зниження негативних наслідків (соціальних та економічних втрат і збитків) від аварійності на дорогах держави;
- підвищення ефективності державної системи управління безпекою дорожнього руху;
- ефективне використання кадрового потенціалу та наявних технічних і фінансових ресурсів на реалізацію заходів у сфері безпеки дорожнього руху;
- покращення експлуатаційних показників автомобільних доріг і вулиць за параметрами безпечності та їх відповідність високим світовим та європейським стандартам;
- покращення умов руху транспортних засобів та всіх інших учасників дорожнього руху на вулично-дорожній мережі;
- підвищення ефективності системи підготовки водіїв транспортних засобів та інших учасників дорожнього руху;
- підвищення рівня дотримання правил дорожнього руху його учасниками, їх правової свідомості та відповідальності;
- безпеку експлуатації транспортних засобів та зменшення їх негативного впливу на довкілля, насамперед у населених пунктах;
- покращення роботи аварійно-рятувальних і медичних служб при дорожньо-транспортній пригоді [3].

За результатами виконаного дослідження можна стверджувати, що аварійність, дорожньо-транспортні пригоди – явища, що піддаються раціональному аналізу і коригувальним діям. Однією з причин високого рівня аварійності є недостатнє дослідження причин виникнення ДТП, причинно-наслідкових зв'язків та факторів впливу до та після ДТП, наслідків введення нормативно-правових актів та змін в організації управління безпекою руху.

Також для зменшення аварійності та дорожньо-транспортних пригод необхідно вдосконалити та закріпити в законодавстві правила та порядок розслідування, збір інформації та аналізування ДТП, їх статистичні дослідження, обробку, зберігання та використання. Необхідно класифікувати причини та умови, що призводять до ДТП. Потрібна єдина методологія експертно-аналітичного аналізу ДТП для встановлення причин їх виникнення, що сприятиме підвищенню рівня достовірності державних статистичних даних.

Список використаних джерел:

1. Статистичні дані ДТП центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем при МВС України.
2. Новиков В. В. Адміністративно-правові основи профілактики порушень правил дорожнього руху : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2000.
3. Про затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року : Постанова КМУ від 25 квітня 2018 р. № 435.